

M Ø T E

i EØS-utvalet

onsdag den 27. januar kl. 09.20

Møtet vart leidd av leiaren i EØS-utvalet, *Haakon Blankenborg*.

Til stades var: Frå utanrikskomiteen: Haakon Blankenborg, Jan Petersen, Einar Steensnæs, Dag Danielsen, Kirsti Kolle Grøndahl, Fridtjof Frank Gundersen, Harald Hove, Johan J. Jakobsen, Marit Nybakk, Elsa Skarbøvik, Siri Frost Sterri, Ranveig Frøiland og Kristin Halvorsen.

Frå EFTA/EØS-delegasjonen: Grete Knudsen, Carl I. Hagen og Bror Yngve Rahm.

Frå næringskomiteen: Kjell Opseth, Modulf Aukan, Mimmi Bæivi, Leif Helge Kongshaug, Oddbjørg Ausdal Starrfelt, Anita Apelthun Sæle og Rita Tveiten.

Frå energi- og miljøkomiteen: Jens Stoltenberg, Jan Tore Sanner, Bent Hegna, Jan Johnsen, Gunnar Kvassheim, Hallgeir Langeland, Øyvind Vaksdal, Gard Folkvord (for Olav Akselsen) og Rolf Terje Klungland (for Aud Blattmann).

Av Regjeringas medlemmer var til stades: Utanriksminister Knut Vollebæk, nærings- og handelsminister Lars Sponheim og olje- og energiminister Marit Arnstad.

Følgjande embetsmenn vart gitt tilgjenge til møtet: Ekspedisjonssjef Atle Leikvoll, Utanriksdepartementet, ekspedisjonssjef Tore I. Sandvold, Olje- og energidepartementet, ekspedisjonssjef Ole Anders Lindseth, Olje- og energidepartementet, avdelingsdirektør Erik Johnsen, Olje- og energidepartementet, avdelingsdirektør Pål Hellesylt, Olje- og energidepartementet, avdelingsdirektør Anders Erdal, Utanriksdepartementet og byråsjef Johan Kr. Meyer, Utanriksdepartementet.

Vidare var til stades komiteens sekretær, Åge B. Grutle.

D a g s o r d e n :

1. Aktuelle rettsaker for møtet i EØS-komiteen 29. januar 1999. Se vedlagte brev fra Utenriksdepartementet, datert 19. januar d.å., med oversikt over de relevante rettsaker.
2. ARCUS. Orientering v/utenriksministeren og næringsministeren.
3. Gassmarkedsdirektivet. Orientering v/utenriksministeren og olje- og energiministeren.
4. Eventuelt.

Leiaren: Vi skal forsøke å vere ferdige til møtet blir sett i Stortinget kl. 10.

S a k n r . 1

Aktuelle rettsaker for møtet i EØS-komiteen 29. januar 1999. Se vedlagte brev fra Utenriksdepartementet, datert 19. januar d.å., med oversikt over de relevante rettsaker.

Leiaren: Når det gjeld rettsakter, har vi på gang ei justering av arbeidsmåten i tråd med det vi for så vidt har diskutert tidlegare her i dette utvalet og i Stortinget, slik at vi skal drøfte den tekniske gjennomgangen i siste frist før møta i EØS-komiteen. Det betyr også at ein kan droppe desse tekniske gjennomgangane frå utanriksministeren, og berre basere oss på dei notata som er sende frå Utanriksdepartementet.

Eg foreslår at vi gjer det slik no. Er det nokon som har spørsmål eller merknader til rettsaktene?

Kristin Halvorsen (SV): Jeg har noen spørsmål. Jeg lurer på om jeg bare skal ta dem fortløpende og henvise til hvilken side de står på.

Det ene gjelder det første direktivet, om lydnivået ved ørene til førere av jord- og skogbrukstraktorer. Jeg vil gjerne få en presisering av om dette betyr at man faktisk innfører et regelverk som er dårligere når det gjelder støy enn det regelverket vi følger i dag.

Det andre står på side 5, og det dreier seg om direktivet for byggevarer. Jeg lurer på om den merknaden som avslutter det punktet - før Audiovisuelle tjenester - hvor det står myndighetene er forpliktet til å gå ut fra direktivets krav, betyr at man er avskåret fra å undersøke. **Siri**

Frost Sterri (H): Jeg har også et spørsmål på side 5, men det gjelder rådsdirektiv 397 L 0036. Det jeg gjerne vil få litt nærmere rede på, er hvilke implikasjoner dette rådsdirektivet om fjernsynssendinger kan ha i forhold til norske regler. Det går ikke klart fram av merknadene hva vi *må* følge, og hva vi står fritt til å følge. Hva vil måtte medføres av endringer i norsk lovgivning når det gjelder dette?

Leiaren: Kva meiner utanriksministeren om byggevarer og fjernsyn?

Utenriksminister Knut Vollebæk: For det første: La oss ta fjernsynet, for det er enklest: Det direktivet er trukket, så det kan vi komme tilbake til senere.

Jeg vil gjerne få ta traktorene før jeg tar byggevarene: Det er fastsatt en øvre grense for tillatt støynivå i traktorer, men dette får liten

praktisk betydning ettersom traktorer i Norge stort sett allerede oppfyller kravene. Dette kommisjonsdirektivet forlenger tidsfristen for fastsettelse av nye maksimumsverdier. Så det får ingen betydning i Norge, fordi vi oppfyller kravene.

Så var det byggevarene - og spørsmålet var om vi var forhindret fra å undersøke. Det er vi ikke, vi har uttrykt oss klønete. Vi er ikke forhindret fra å undersøke.

Leiaren: Det var rettsaktene. Då går vi til sak nr. 2, Arcus.

S a k n r. 2

ARCUS. Orientering v/utenriksministeren og olje- og energiministeren.

Leiaren: Utanriksministeren, ver så god.

Utenriksminister Knut Vollebæk: Jeg gir ordet med en gang til nærings- og handelsministeren.

Statsråd Lars Sponheim: EFTAs overvåkingsorgan - ESA - traff endelig avgjørelse i klagesaken om mulig statsstøtte til Arcus AS den 3. desember 1998. Avgjørelsen går ut på at Arcus har mottatt ulovlig offentlig støtte i strid med EØS-avtalen i forbindelse med delingen av A/S Vinmonopolet og oppstarten av Arcus den 1. januar 1996. ESA har i sin avgjørelse stilt tre hovedkrav: ESA har for det første funnet at verdiene i åpningsbalansen er satt for lavt. Dette kan korrigeres ved at verdiene i åpningsbalansen oppjusteres med 264 mill. kr, og at aksjekapitalen forhøyes tilsvarende.

For det andre ble Arcus tilført 226 mill. kr til omstilling ved etableringen. ESA krever at 100 millioner av disse, som ikke er brukt til omstilling, skal tas tilbake.

Endelig krever ESA at 30 mill. kr, som er avsatt til å dekke en miljøforpliktelse, skal tilbakeføres. I tillegg kreves renter.

Norske myndigheter har frist til 3. februar med å melde tilbake til ESA om vårt syn. Hvis vi ikke vil akseptere avgjørelsen, er alternativet å reise sak for EFTA-domstolen og forsøke å få ESAs avgjørelse kjent ugyldig. Dersom Norge forholder seg passiv og ikke retter seg etter vedtaket innen fristen, kan ESA trekke Norge inn for EFTA-domstolen.

Jeg vil trekke fram følgende argumenter som taler for å akseptere ESAs vedtak og ikke gå til sak for EFTA-domstolen: Den juridiske vurderingen, prosessrisikoen, tilsier at det ikke anlegges sak for EFTA-domstolen, selv om enkelte deler av ESAs begrunnelse er meget diskutabel. Det antas videre at Stortingets vedtak om utbytte for 1998, på 200 mill. kr, dekker kravet om tilbakeføring av ubenyttede omstillingsmidler - miljøavsetningen - og renter. Videre mener Arcus' styre og revisor at det trolig er grunnlag for å skrive opp balansen på en måte som tilfredsstiller ESAs krav. Vedtaket vil derfor trolig ha beskjedne konsekvenser for Arcus' likviditet. Saken har i tillegg pågått lenge, og det er av betydning for Arcus å legge den bak seg. Styret i Arcus har derfor anbefalt at det ikke anlegges sak for EFTA-domstolen. Et moment er også at Stortinget har pålagt Regjeringen å selge Arcus. Det er derfor en fordel at Arcus' økonomiske forpliktelser er avklart før dette gjennomføres.

Argumentet mot å godta ESAs vedtak og i stedet gå til sak for EFTA-domstolen er at det som nevnt kan reises til dels store innvendinger mot enkelte deler av avgjørelsen. Dessuten vil ESAs vedtak kunne ha betydning for en erstatningssak mot staten som er anlagt for Oslo byrett av en av Arcus' konkurrenter. Vedtaket er imidlertid bare én av flere faktorer i saken.

Etter å ha vurdert disse argumentene, ser Regjeringen det slik at norske myndigheter ikke bør gå til sak for EFTA-domstolen, men melde tilbake til ESA at de krav som ligger i vedtaket, vil oppfylles. Regjeringen legger her avgjørende vekt på at prosessrisikoen ikke tilsier at det anlegges sak, at styret i Arcus heller ikke anbefaler saksanlegg, og at det antas at konsekvensene for Arcus ikke blir betydelige utover det krav til utbytte som Stortinget allerede har vedtatt. Vedtaket planlegges oppfylt ved at Stortingets vedtak om utbytte for 1998 dekker kravet om tilbakebetaling, og at Arcus skriver opp balansen i samsvar med norsk regnskapslovgivning.

Leiaren: Ja, takk. Er det merknader til dette? Det er det ikkje. Då kan vi gå vidare til sak nr. 3, gassmarkedsdirektivet.

S a k n r . 3

Gassmarkedsdirektivet. Orientering v/utenriksministeren og olje- og energiministeren.

Utenriksminister Knut Vollebæk: I lys av tiden foreslår jeg at jeg gir ordet direkte til olje- og energiministeren der også.

Statsråd Marit Arnstad: Før jeg sier noe nærmere om direktivet, har jeg lyst til å si et par ord om det norske gassressursforvaltningssystemet. Vi har bygd opp et gassforvaltningssystem i Norge som krever koordinering og langsiktig planlegging. Det er tre elementer som har vært viktige, nemlig at vi skal kunne utnytte stordriftsfordeler, vi skal kunne ta miljøsyn og vi skal kunne maksimere verdiskapingen av norsk gass og salg av gass.

Det norske ressursforvaltningssystemet er utformet på grunnlag av disse elementene, og staten utøver sin ressursforvaltning gjennom gassallokeringsystemet. I tillegg kommer et system med godkjennelser og samtykke i forbindelse med utbygging av produktene, både når det gjelder prosessering, markedsføring og ilandføring av gass.

Dette er et knippe med virkemidler som gir staten både mulighet og en viss fleksibilitet til å fatte samfunnsøkonomisk gode beslutninger.

En viktig del av fleksibiliteten sikres også ved at markedsføringen av gass er gjort uavhengig av produksjon av gass. Avsetningen foregår via feltnøytrale forsyningskontrakter som er framforhandlet av det såkalte Gassforhandlingsutvalget. Disse avtalene blir godkjent av myndighetene og allokert de enkelte felt, som dermed overtar kontraktsansvaret for oppfyllelse av kontraktene. Dette bare som en kort skisse av det forvaltningssystemet vi i dag har på norsk sokkel.

Gassdirektivet ble vedtatt, som dere kjenner til, i fjor sommer, 22. juni, og trådte i kraft i EU 10. august 1998. Det er en frist for gjennomføring av direktivet til 10. august år 2000. Igjenom gassdirektivet er andre fase av det indre gassmarkedet i EU etablert. Direktivet er EØS-relevant. EFTA-statene er nå invitert til å innlemme direktivet i EØS-avtalen, og målet er at EFTA-statene skal søke å gjennomføre direktivet i nasjonal rett samtidig med EU-landene, dvs. innen 10. august år 2000.

Formålet med gassdirektivet slik det er vedtatt i EU, er å skape større konkurranse i det europeiske gassmarkedet. Det skal skje ved at gassbrukerne i større omfang enn tidligere får tilgang til gassrørledningene på kontinentet og dermed også tilgang til flere konkurrerende leverandører. Den utviklingen vil i seg sjøl sette de norske langsiktige «take or pay»-kontraktene under et press. Sjøl om det i direktivet er lagt inn enkelte elementer av beskyttelse for den type kontrakter, kan de kontraktene åpenbart komme under press. Det er en utvikling som vil gå sin gang uavhengig av hvordan Norge velger å forholde seg til direktivet.

I direktivets artikkel 23 er det imidlertid en egen bestemmelse som også omhandler oppstrøms rørledningssystem, altså rørledningssystemet fra produksjonsfeltene og ned til ilandføringsterminal på kontinentet. De norske ilandføringsledningene må etter vårt syn anses som oppstrøms rørledningssystem etter direktivets definisjon. I forhold til det norske systemet utgjør ilandføringsrørledningene en viktig del av det totale produksjonssystemet for norsk gass. De er bygd som integrerte deler av produksjonsanleggene, og de forbinder flere offshoreinnretninger med de endelige ilandføringsanleggene på kontinentet. Dersom direktivets regler om kjøpers adgang til oppstrøms rørledninger gis anvendelse fullt ut for Norge, er det mulig at vårt etablerte system med et koordinert gassalg vil måtte opphøre. Konsekvensen av det kan igjen bli at prisen på norsk gass vil falle. Som illustrasjon kan det nevnes at den forventede gasspris de nærmeste årene etter år 2000 er ca. 70 øre pr. kubikkmeter, og med en prisreduksjon på bare én øre pr. kubikkmeter, dvs. i underkant av 1 1/2 pst., vil forventede årlige salgsinntekter reduseres med i overkant av 700 mill. norske kr. Av det vil statens inntekter utgjøre 500 mill. kr via skatter og SDØE. Det betyr igjen at hvis man fikk en prisreduksjon på 10 øre på gassprisen til Europa, vil staten få et inntektsbortfall på 5 milliarder kr. Derfor er hele direktivet av stor betydning for Norge og norske interesser.

Regjeringen har derfor sett det som viktig under utforming av direktivet å sikre at vårt ressursforvaltningssystem kunne videreføres også med et gassdirektiv. Vi mener at det endelige direktivet er uklart formulert når det gjelder rekkevidden av bestemmelsen om oppstrøms rørledninger, og dermed også i forhold til det generelle norske gassforvaltningssystemet. Derfor ønsker Regjeringen ikke nå å gå inn for å beslutte at gassdirektivet skal innlemmes i EØS-avtalen i den form det nå er vedtatt. Vi mener dessuten at vi har tid til å vurdere direktivet, og også klarhetene i direktivet. Det er Regjeringens syn at vi bør benytte oss av den muligheten vi der har.

Vi mener at det i hovedsak er to norske alternativer framover. Det ene er å avvise direktivet gjennom veto. Det andre er å innlemme

direktivet dersom en klarer å oppnå klargjøringer gjennom forhandlinger med EU. Dersom vi velger å innlemme direktivet, kan vi også forhandle om en overgangsperiode for den bestemmelsen det gjelder.

Når det gjelder avvisning, spørsmålet om et eventuelt veto, må en regne med at EU neppe vil akseptere at gassdirektivet ikke skal være en del av EØS-avtalen. Det innebærer at et veto vil bety at EØS-avtalen på dette punktet settes midlertidig ut av kraft. Omfanget av regler som settes ut av kraft, vil være uklart. Ved en avvisning av direktivet vil det norske ressursforvaltningssystemet etter Regjeringens vurdering allikevel bli vurdert ut fra det generelle EU-regelverket, og et nytt fokus på de kritiske vurderinger av Norges gassforvaltningssystem, som vi har opplevd tidligere, sommeren 1996, kan i så fall ikke utelukkes. Ved å avvise direktivet på et så tidlig stadium i prosessen som dette kan vi altså risikere å ha forsvart en tapt sak. I motsatt fall vil vi kunne bruke våre ressurser til å fatte aktive og strategiske beslutninger og også prøve å forsvare norske interesser innenfor EØS-regelverket.

Som et ledd i innlemmelse av direktivet i EØS ønsker Regjeringen derfor å prøve å søke enighet med EU om at Norge kan få lov å opprettholde en fullgod ressursforvaltning innenfor gassdirektivet. Det er ønskelig at en slik avklaring blir reflektert i eller som en del av EØS-komiteens beslutning om innlemmelse av direktivet.

For å kunne oppnå en fullgod ressursforvaltning er det vårt syn at vi bør søke å oppnå to ting: Å få fastslått at ressursforvaltning er nasjonalstatens ansvar og å klargjøre de konsekvenser det får for forståelsen av gassdirektivet når det gjelder forholdet til Norge, og også muligheten til å forhandle om en overgangsperiode for gjennomføring av direktivet i norsk rett. Internt bør vi parallelt med en slik prosess i forhold til EU vurdere ulike tiltak for endringer i rammeverket for den norske petroleumsvirksomheten som kunne bøte på de ulempene direktivet kan medføre. Vi bør også parallelt vurdere om det er endringer i norsk olje- og gasspolitikk som kan iverksettes for å ivareta våre nasjonale interesser i en ny situasjon.

Vi vil i ulike sammenhenger få spørsmål om Norges posisjon knyttet til gassdirektivet i tiden framover. Avklaringen av det videre arbeidet er en viktig sak i norsk samarbeid med EU, og det er også av betydning at det i tiden framover vil foregå et gjennomføringsarbeid internt i EU i forhold til direktivet. Norge vil ha et større handlingsrom om vi nå sjøl tar initiativet og prøver å påvirke framdriften i det videre arbeidet. På den bakgrunn ønsker Regjeringen å arbeide for at vi i løpet av kort tid meddeler EU at en vil arbeide med direktivet på følgende basis: Med det siktemål at direktivet skal innlemmes i EØS-avtalen dersom det foreligger tilfredsstillende klargjøringer som muliggjør en god nasjonal ressursforvaltning, og at ingen senere opsjoner utelukkes i utgangspunktet. Norge bør beholde muligheten for helt eller delvis å

avvise direktivet dersom en ikke oppnår en akseptabel enighet om norske grunnleggende behov. Det betyr altså at vi ikke ønsker å innsnevre handlingsrommet nå i utgangspunktet av prosessen. Norge bør meddele EU i løpet av kort tid at Norge er i gang med et arbeid med sikte på å innlemme gassdirektivet i EØS-avtalen, og at vi i dette arbeidet trenger å klargjøre en del forhold i direktivet som fortsatt er usikre når det gjelder virkningene for Norge og norsk ressursforvaltning. Det er den prosessen Regjeringen ønsker å legge opp til, og som vi nå ber om råd fra den utvidede utenrikskomite på.

Einar Steensnæs (KrF): Jeg har for så vidt ikke noen kommentarer til prosessen, men de talleksemlene som statsråden nevnte, viser fremfor alt de store økonomiske interessene knyttet til utnyttelse av norske gassressurser, og det ble sagt her at det er viktig å ivareta norske interesser. Norske interesser knytter seg selvfølgelig til den langsiktige forvaltningen, ressursforvaltningen ble nevnt, men det knytter seg selvfølgelig også til å få mest mulig igjen for de ressursene en selger på markedet. Jeg har lyst til å spørre: Er det slik å forstå at vanskeligheten for å nå igjennom med det norske synet, er at når det fra norsk side blir argumentert med langsiktig ressursforvaltning, blir det fra EUs side forstått som en beskyttelse av norske økonomiske interesser?

Det andre spørsmålet jeg har lyst til å stille, er dette som knytter seg til hva som skal høre med til oppstrømsaktivitet. Er det fremdeles omtvistet at ledningsnettene hører med til oppstrøm?

Carl I. Hagen (Frp): Når det gjelder statsrådets konklusjoner om prosessen videre, har vi ingen innvendinger. Det høres fornuftig ut. Imidlertid ville vi satt pris på en eller annen sak hvor vi får litt mer kunnskaper om dette og får litt flere problemstillinger som vi kan ta stilling til, ikke over bordet her, men på normal måte. Jeg vet ikke om det er varslet eller foreligger noen planer for en gjennomgang i form av en stortingsmelding eller annet om hele, skal vi si, salgssystemet både på gass og olje. Det er mange ting som statsråden var inne på som kunne være egnet for en gjennomgang og drøftelse, bl.a. var det vel tidligere ofte slik at gassprisen var knyttet til oljeprisen, med en eller annen slags etterslepsvirkning. Er det nå slik å forstå på statsråden at kontraktsinngåelser for salg av gass er i øre pr. liter uavhengig av hva som skjer med oljeprisen, og i tilfelle hvor lenge? Det har også vært en del hemmelighetskremeri om gasspriser og hva som oppnås. Hele disse problemstillingene synes vi vil egne seg for drøftelse og behandling i Stortinget på en annen måte enn muntlig i den utvidede utenrikskomite. Men når det gjelder konklusjonen, slutter vi oss til den.

Jens Stoltenberg (A): Jeg oppfattet det som nå sies slik at man ber om tilslutning til en prosess, til en måte å håndtere saken på, og det er vanskelig å si at vi frarår Regjeringen å bruke tid på å klargjøre hvordan man skal oppfatte bestemmelsene i gassdirektivet, så vi vil ikke motsette oss at man gjør det. Men vi har ikke dermed tatt stilling til substansen eller innholdet i det man da ønsker å få klargjort, og eventuelt hvordan man skal håndtere det dersom det ikke oppnås enighet med EU. Slik jeg oppfatter statsråden, er dette altså et ønske om å få noe mer tid. Jeg oppfatter det også slik at det som sies, er i tråd med det som ble sagt da gassdirektivet første gang ble vedtatt, nemlig at her var det skjedd vesentlige forbedringer, men det var fortsatt noen uklare punkter spesielt knyttet til de store norske rørledningene, og vi ønsket å få tolkninger og presiseringer som gikk i vår retning. Man får etter hvert vurdere hvor lang tid man kan bruke på å søke en slik klargjøring og også se hva innholdet i det etter hvert kan bli. Så i den grad det bare er det vi nå tar stilling til, er det greit for Arbeiderpartiets vedkommende.

Ellers har jeg bare en refleksjon om selve saken, og det er at det er åpenbart lett å lage regnestykker hvis man forutsetter at oljeprisen går ned med f.eks. 10 pst. Da taper vi penger. Det er enkelt. Men gassdirektivet handler jo om mer enn det. Det handler også om at vi får lettere adgang til sluttbruker. Vi er mindre avhengig av å selge gjennom mellomledd, som f.eks. de store monopolistene i Europa, og man kan også argumentere for at gassdirektivet fører til større volumer. Dermed har ikke jeg sagt at oljeprisene kommer til å gå opp. Jeg sier bare at for en produsent som ikke når fram til forbrukerne, men er tvunget til å selge gjennom monopolselskaper - som selvfølgelig skummer veldig mye fløte før de selger gassen igjen videre til sluttbrukerne i Tyskland eller Frankrike eller hvor det er - er det altså fordeler og ulemper ved at markedet åpnes opp. En kunne selvfølgelig også gjort regnestykker der en øker volumene og øker prisen, og så ville få store inntekter. Jeg er bare opptatt av at vi for Norges og Nordens del har anvendt veldig mye av de samme prinsippene på vårt gassmarked og ment at det har tjent våre interesser. Jeg tror at det for Europa er en fordel å få gassmarkedet på plass, men det er altså ikke åpenbart for en produsent at den er tjent med en åpning spesielt når det gjelder adgang til rørledningene.

Grete Knudsen (A): Jeg stiller et stort spørsmålstegn ved dette hvis det oljeministeren nå sier, betyr en fremgangsmåte der man skal rasle med veto uten å ta inn en helhet. Oljeministeren sa nemlig også at dette kunne få som konsekvens at denne delen av EØS-avtalen ble satt ut av kraft, og det bør en i hvert fall klargjøre. Ellers er jo jeg også enig i at

man kan drive en brevveksling og få klargjort de ulike tolkningene, men jeg har jo også opplevd at det er i Gassforhandlingsutvalget at det aller viktigste for oss ligger på hele gassiden, ikke dette direktivet som sådant. Utenriksministeren har ellers sagt at det er noen direktiver som ikke er brukbare for Norge. Vi bør jo få presentert for oss hvilken helhet det er snakk om når en skal ha en fremgangsmåte som kan få et annet utfall.

Jan Petersen (H): Jeg må innrømme at jeg undrer meg svært over denne saken, for det springende punkt her er selve analysen av hva vedtaket i EU betyr for norske interesser, og jeg må nok si at det er en analyse jeg ikke uten videre kjøper på det muntlige grunnlag som statsråden gav, især når hun var temmelig tydelig på hva priseffekten av dette ville være.

Hvis vi ønsker å gå den veien statsråden antyder, betyr jo det at noen må ha gjort en ganske betydelig hjemmelekkse i løpet av de sju-åtte månedene som har gått siden EU fattet dette vedtaket. Det er vel ikke slik at man nå begynner å lure på hva EU har gjort. Jeg går ut fra at man har meget tydelige oppfatninger om hva som ligger i EUs vedtak, og hva konsekvensen for Norge er, og ser at statsråden peker jo en vei som meget vel kan lede til at man ønsker å sette hardt mot hardt. Da er i grunnen spørsmålet om man virkelig har gjort den hjemmelekse så godt som statsråden antyder. Jeg går ut fra at man ikke nå reiser rundt i Europa fordi det er noe man lurer på, men fordi man har et politisk poeng som man gjerne vil ha forfulgt, og det er på det punktet min skepsis nok er til stede. Skal man nå frem i en politisk prosess, regner jeg også med at det finnes alliansepartnere som det er mulig å få et tilslag hos, så jeg vil gjerne at statsråden sier litt om det. Kort sagt vil jeg gjerne at statsråden sier litt mer om hva departementet har gjort med denne saken siden vedtaket ble fattet som har ført til at man nå setter i gang den politiske prosessen som dette helt utvilsomt er.

Hallgeir H. Langeland (SV): Så vidt eg forstår, har me altså tid på oss fram til 10. august i år 2000, og då er det fornuftig av Regjeringa å gå inn i dei problemstillingane og ta den prosessen som Regjeringa her har lagt opp til. Men eg vil òg ta fram det poenget som Hagen her nemnde, om det er mogleg å ha ein meir open debatt om problematikken knytt til dette i ordinære fora. Det synest eg er viktig for oss å få eit svar på, for det er omfattande problemstillingar me snakkar om her av politisk karakter, som er av interesse for langt fleire enn oss som sit her. Eg vil gjerne be om eit meir presist svar på den utfordringa. SV støttar altså fullt opp om Regjeringa sitt opplegg.

Jens Stoltenberg (A): Jeg må bare føye til et par poenger. Det ene er selvsagt at selv om jeg forstår at Regjeringen ønsker noe tid til å klargjøre ting, betyr ikke det at vi mener at man har ubegrenset med tid, og at det ikke gjør noe om saken ligger. Det er en fordel å få den avklart, men man må altså akseptere at de har behov for noe mer tid for å se om man kan få større grad av enighet om tolkningen.

Det andre er, bare for å støtte Carl I. Hagen, at det hadde vært en fordel om vi kunne få noe mer begrunnede analyser og dokumentasjon på de mulige konsekvensene av gassdirektivet, og at det er klart at det beslutningsgrunnlaget vi nå har, ikke er tilstrekkelig til å mene noe om virkningen og substansen, som er komplisert - her er det fordeler og ulemper. Spesielt er jo det viktigste å bli invitert til faktisk å ta stilling til direktivet. Det er vi ikke invitert til nå - nå er vi invitert til å ta stilling til en prosess.

Jeg vil understreke det Grete Knudsen sier, at det er klart at Gassforhandlingsutvalget er viktig. Det er et eksempel på en institusjon eller en ordning som er viktig i forvaltningen av norske gassressurser, og gitt at gassdirektivet på et eller annet tidspunkt skal implementeres, er det viktig, som statsråden også var inne på, å diskutere hvordan vi kan, skal vi si, videreføre og tilpasse de norske ordningene slik at vi viderefører mest mulig av innholdet i norsk gasspolitikk, selv om vi kan få en litt annen innfatning enn vi hadde før gassdirektivet.

Statsråd Marit Arnstad: For å ta det Steensnæs var inne på først: I denne saken er det en åpenbar interessekonflikt mellom Norge og EU i den forstand at Norge er en selger av gass og ønsker en best mulig pris for det vi selger, mens EU-landene i stor grad er en kjøper av gass og ønsker å presse prisen mest mulig ned. Den interessekonflikten må vi ha klart for oss også i forhold til direktivets utforming og drøftingene omkring det.

Når det gjelder ledningsnett, er ikke det lenger omtvistet, men det er enkelte tekniske forhold. En av de forbedringene som kom i slutfasen av EUs behandling av direktivet, var at en fikk en bedre klargjøring av hva oppstrøms ledninger var, som var til fordel også for Norge. Men det er en del tekniske uklarheter om definering, også om unntaksmuligheter for bruk av disse ledningene, som vi fortsatt ser på.

Når det gjelder prisen på gass, har jeg lyst til å understreke at det jeg gjorde i mitt innlegg, kun var å illustrere hva en redusert pris vil bety i inntektsbortfall for den norske stat og for de norske aktørene. Å legge til

grunn 70 øre er en forventet utvikling, men som enhver annen forventet utvikling vil det være en usikker utvikling. Men det jeg mente å gjøre, var å illustrere hva en redusert pris vil bety i inntektsbortfall.

Stoltenberg var inne på at det kan være forhold knyttet til direktivet når det gjelder spørsmålet om pris. Det kan det være. Men i tillegg til det som er prisspørsmålene fra norsk side, må vi også være klar over at dette vil være av betydelig interesse for hvordan vi velger å håndtere våre ressurser. En mulig ulempe ved direktivet kan være at vi ikke får utvunnet så mye av ressursene i de enkelte felt som det vi nå legger opp til, og som er ganske ambisiøst fra norsk side. Interessen fra kontinentet for å ta mest ut av de feltene som er mest lønnsomme og mest interessante, kan bli ganske sterk. Da tenker jeg f.eks. på Troll-feltet - vi gjør jo hele tiden ressursmessige avveininger når det gjelder uttaket fra Troll.

Det er fortsatt slik at gasspris til en viss grad er knyttet til oljepris, men det er også slik at gassdirektivet vil gå lenger i forhold til prispress enn det som skjer ved en vanlig markedssituasjon og knyttingen til oljepris. Der får en ekstra mekanismer knyttet til dereguleringen på kontinentet som nok vil skape et press på de langsiktige kontraktene.

Jeg har forståelse for ønsket om en bredere redegjørelse. Dette er en meget viktig del av norsk ressursforvaltning, men det er samtidig også til dels komplisert, og jeg ser det behovet som blir framsatt fra flere. Samtidig er det en avveining, som vi er nødt til å ta fra norsk side, mot å legge en del forretningsmessige forhold åpne. Men dersom Stortinget ønsker en bredere redegjørelse, vil Regjeringen sjølsagt se på mulighetene til å kunne komme tilbake med det.

Så er det riktig, som Stoltenberg her sier, at vi først og fremst nå ber om en fullmakt til å kunne håndtere saken. Det jeg sa i den sammenheng, for å replisere til Grete Knudsen, er at Regjeringens mål er å innlemme direktivet dersom vi oppnår tilstrekkelige klargjøringer. De klargjøringene er sjølsagt i forhold til artikkel 23 i direktivet, men også i forhold til det samlede ressursforvaltningssystemet, altså GFU og gassallokeringsystemet, for de to elementene kan komme under press som følge av liberaliseringen direktivet legger opp til. Det jeg sier omkring veto, er ikke at veto på dette tidspunktet er en aktuell mulighet, men at det heller ikke er en opsjon som utelukkes, for det vil være å innsnevre vårt eget handlingsrom i en situasjon der vi skal gå inn i en forhandlingsituasjon, med EU.

Jan Petersen hadde et spørsmål. Det med inntektsbortfallet har jeg vel besvart, men du hadde også et spørsmål om hele analysen i direktivet?

Jan Petersen (H): Det var et spørsmål som for så vidt flere har vært inne på, nemlig at jeg gjerne vil vite nærmere hva som er bakgrunnen for Regjeringens resonnementer, hvordan en har analysert dette direktivet i de åtte månedene som nå har gått. Man sitter jo med det inntrykket at det nærmest er nå man begynner å lure på en rekke ting, men allikevel må vi forutsette at det må ha vært gjort ganske omfattende analyser og vurderinger i denne tiden, og det er dem jeg ønsker tilgang til. Jeg tilhører ikke dem som mener at dette bør skje i åpent storting - jeg er enig med statsråden i at her er det sikkert en god del ting som dreier seg om penger og forretninger. Men desto viktigere er det at dette forum får analysen og vurderingene simpelthen for å sjekke departementets vurdering og skjønnsutøvelse. Jeg må si at før jeg har det, er ikke jeg så veldig innstilt på å gi altfor mange føringer i noen retning, og heller ikke akseptere den veien statsråden er innstilt på å gå. Jeg vil vite hvor dette leder hen, og det føler jeg meg usikker på.

Statsråd Marit Arnstad: Når det gjelder hvor vi ønsker å gå, synes jeg i grunnen at jeg har besvart det, i den forstand at vi ønsker å innlemme direktivet dersom vi oppnår klareringer i forhold til artikkel 23 og vi også oppnår klareringer i forhold til GFU og gassallokeringsystemet.

Når det gjelder det vi har gjort så langt, har vi brukt tiden fra sommeren og fram til i dag til å gå gjennom de juridiske sidene ved direktivet. Våre jurister - og også utenforstående jurister - har gjort det. Vi har også hatt løpende kontakt, som vi hadde også før direktivet ble vedtatt, med andre land. Vi har også hatt kontakter over til selskapene for å høre nærmere om deres synspunkter på hvilke konsekvenser dette vil få for det framtidige gassallokeringsystemet.

Leiaren: Eg trur ikkje at vi kjem noko lenger om vi tek pause og held fram, men at ein no har fått den responsen som det var spørsmål om på prosedyre, og at statsråden kjem tilbake i ei form som departementet avgjer.

Møtet slutt kl. 10.